

Arabuluculuk Ücretinin Vergilendirilmesi Nasıl Olmalı?

Y. Burak Aslanpınar | 21 Mart 2018 06:00

[Bir önceki yazımızda](#), arabuluculuk sistemiyle en çok kazananın devlet olduğunu, yalnızca anlaşma olmayan dosyalarda arabuluculara ödeyeceği ücretin iki katını şimdiden vergi olarak topladığını rakamlarla anlatmıştık.

Ama devletin buradaki asıl kazancı vergiler değil, dava sayısındaki azalma. 2018'in ilk 2,5 ayında açılan iş davası sayısı, geçen yıl aynı dönemde açılan dava sayısının yüzde 10'undan az. Her bir davanın devlete maliyetinin binlerce TL olduğunu dikkate alırsak asıl büyük faydanın burada olduğu anlaşılıyor.

Alternatif Çözüm Yolları Teşvik Edilmeli

Yargının iş yükünün, üstesinden gelinemeyecek boyutlara ulaşmasıyla; davaların çok uzun yıllar sürdüğü, yargılama niteliğinin giderek azaldığı, sonuçtan hiç kimsenin memnun olmadığı herkesçe kabul ediliyor. Tahkim, uzlaşma, arabuluculuk... **Adı ne olursa olsun alternatif çözüm yollarının kullanılması çok önemli.** Bu yolların uygulanabilirliğini artırmak, devlet ve vatandaş bütçesine olduğu gibi toplumsal barışa da büyük katkı sağlar.

Bu nedenlerle, istatistiklere göre şu andaki en başarılı çözüm yolu olan arabuluculuğun başarısını devam ettirebilmesi hatta artırabilmesi için teşvik edilmesinde fayda var. Teşvik de harcanan emek ve zamanın karşılığı olmayan ücret tarifesinin artırılması şeklinde olabileceği gibi arabuluculuğun üzerindeki ağır vergi yükünün hafifletilmesi şeklinde de olabilir.

Arabulucuya Devletin Ödediği ile Tarafların Ödediği Ayrılabilir

Arabulucuya ödeme yapılması iki şekilde gerçekleşiyor. Biri, iş uyuşmazlıklarında dava şartı olan arabuluculukta, anlaşma olmazsa devletin yaptığı iki saat ücretine karşılık gelen ödeme. İkincisi ise diğer tüm durumlarda taraflarca yapılan ödeme.

Şu anki uygulama ve görüş[1], her iki şekilde elde edilecek gelirin de arabulucular açısından serbest meslek kazancı olduğu yönünde.

Devletin Yaptığı Ödemeler "Ücret" Olarak Vergilendirilmeli

Oysa devletin yaptığı ödemelerin serbest meslek kazancı değil, Gelir Vergisi Kanunu'nun 61/1. maddesinde tanımlanan ve 61/5. maddesinde ayrıca sayılan kapsamda "**ücret**" olarak kabul edilmesi daha yerinde olur. Zira benzer durumlarda bilirkişilere ve ceza hukukunda uzlaştırmacılara ödenen meblağlar "ücret" olarak değerlendiriliyor. Bu değerlendirme neticesinde hiç KDV alınmıyor. Ayrıca kaynakta kesilerek alınan gelir vergisi oranının düşük olması ve ücret gelirlerindeki vergi dilimi avantajından da yararlanılabiliyor.

Tarifedeki aynı meblağın serbest meslek kazancı olarak kabul edilmesi neticesinde ilk aşamada yaklaşık "yüzde 32,2" vergi alınıyorken, bu meblağ ücret olarak kabul edilirse vergi oranı "yüzde 15,8"de kalıyor.

Anlaştıran Arabulucuya Vergi Avantajı Sağlanabilir

Devletin yaptığı ödeme dışındakilerin yani tarafların ödemeleri, aynı avukatlarda olduğu gibi serbest meslek kazancı olarak değerlendirilip vergilendiriliyor. Burada hem gelir vergisi hem de KDV doğuyor.

Uyuşmazlıkların alternatif çözüm yollarıyla sonuçlanması halinde her açıdan elde edilen faydanın büyüklüğü dikkate alındığında, özellikle anlaşma halinde arabulucuya hatta taraflara vergisel bazı avantajlar sağlanması teşvik edici olabilir.

[1] Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı'nın dava şartı olan arabuluculuğun yürürlük tarihi olan 01.01.2018'den sonra bir görüşü bulunmamaktadır. Mevcut özelemler, bu düzenleme yürürlük kazanmadan önce ve dolayısıyla yalnızca taraflarca ücret ödenen ihtiyari arabuluculuğa ilişkindir.